

1st online international
CONFERENCE

**THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN MINISTRY OF HIGHER
AND SECONDARY SPECIAL EDUCATION**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**FERGANA STATE UNIVERSITY
ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

**FOREIGN LANGUAGES FACULTY
ЧЕТ ТИЛЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ**

**THE ENGLISH LANGUAGE DEPARTMENT & THE
DEPARTMENT OF METHODS OF TEACHING ENGLISH
ИНГЛИЗ ТИЛИ КАФЕДРАСИ ҲАМДА ИНГЛИЗ ТИЛИ
ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ**

**THE 1ST ONLINE INTERNATIONAL CONFERENCE ON
“THE IMPORTANCE OF USING INNOVATIVE
METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES
AND TRANSLATION PROBLEMS”**

**“ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН
УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ
АҲАМИЯТИ ВА ТАРЖИМАШУНОСЛИК
МУАММОЛАРИ”**

**МАВЗУСИДАГИ I ХАЛҚАРО ОНЛАЙН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
АНЖУМАНИ МАТЕРИАЛЛАРИ**

**ТЎПЛАМИ
COLLECTION
OF ARTICLES AND CONFERENCE MATERIALS**

THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIAL
EDUCATION

FERGANA STATE UNIVERSITY

FOREIGN LANGUAGES FACULTY

THE ENGLISH LANGUAGE DEPARTMENT
&
THE DEPARTMENT OF METHODS OF TEACHING ENGLISH

THE 1ST ONLINE INTERNATIONAL CONFERENCE ON
**“THE IMPORTANCE OF USING INNOVATIVE METHODS IN
TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND TRANSLATION
PROBLEMS”**

JUNE 15, 2020

COLLECTION

(OF ARTICLES AND CONFERENCE MATERIALS)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ФАРҒОНА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ЧЕТ ТИЛЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ

ИНГЛИЗ ТИЛИ КАФЕДРАСИ ҲАМДА ИНГЛИЗ ТИЛИ ЎҚИТИШ
МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ

**“ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ЎҚИТИШДА ИННОВАЦИОН
УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА
ТАРЖИМАШУНОСЛИК МУАММОЛАРИ”**

МАВЗУСИДАГИ I ХАЛҚАРО ОНЛАЙН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАНИ
МАТЕРИАЛЛАРИ

ТЎПЛАМИ

2020 йил 15 июнь

**РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН
МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ**

ФЕРГАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

**КАФЕДРА АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И
КАФЕДРА МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ**

СБОРНИК

(СТАТЕЙ И МАТЕРИАЛОВ)

**I МЕЖДУНАРОДНОЙ ОНЛАЙН НАУЧНОПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

**НА ТЕМУ «ВАЖНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ В ОБУЧЕНИИ
ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ И ПРОБЛЕМ ПЕРЕВОДА»**

2020 г. 15 июнь

П.ҚОДИРОВНИНГ «ОЛМОС КАМАР» ВА Ю.ТРИФОНОВНИНГ «АЛМАШИШ» АСАРЛАРИДА УРБАНИСТИК ЖАРАЁНИНИНГ МУШТАРАКЛИК ХУСУСИЯТЛАРИ.

(Ходжиметова Д.Д, Джалматова
З.Д. Жиззах давлат педагогика институти)

Аннотация

Мақолада таниқли ўзбек адиби П.Қодировнинг “Олмос камар” романи ўрганилиб ва уни бошқа урбанистик йўналишдаги эпик асарлар, аниқроғи, Ю.Трифоновнинг «Алмашиш» асари билан қиёсий таҳлилига бағишланган.

Калит сўзлар:бадий-фалсафий концепция, адабиётлараро муштараклик, маънавий омиллари, расмий тарзда, ғайриинсоний хусусиятлар.

Ҳар қандай бадий асар биринчи навбатда ижодкор истеъдоди, унинг ҳаётни кузатиши, ўрганиши, бадий таҳлил ва талқин қилиши натижасида юзага келади.

Шу билан бирга, бадий асар инсоният маданий ва бадий меросини ижодийбадий ўзлаштириш, муайян бир адабиётдаги эстетик анъаналар, тажрибаларни давом эттириш, ривожлантириш, шунингдек, бошқа миллий сўз санъатларида мавжуд бўлган ютуқлар, имкониятлардан таъсирланиш, қабул қилиш маҳсули тарзида ҳам яратилади.

Бадий асарнинг ижод маҳсули сифатидаги ўзига хослиги, қиммати, адабий жараёндаги ўрни қабиларни чуқурроқ англаш учун уни бошқа ҳудуд асарлари билан қиёслаш муҳим аҳамиятга эга.

Бу ҳақда қиёсий адабиётшуносликнинг катта вакилларида бири адабиётлараро муштараклик таълимотининг асосчиси Д.Дюришин шундай ёзади: "Муқояса қилмасдан туриб, ҳатто бир миллий адабиёт доирасида ҳам бадий жараён динамикасини тушиниш, меросийлик, анъаналарнинг алмашуви, бадий қадриятларнинг ичига кириш душвор". [2]

Жаҳон халқлари маданияти, санъати, адабиёти қадим-қадимдан бири-бирига таъсир килиб, бир-бирини бойитиб, тараққий эттириб келган. Бу ҳақда таниқли филолог Н.И. Конрад ёзганидай: “Инсоният узининг барча ихтилоф- тўқнашувларига қарамай маданият соҳасида ҳамиша бир-бири билан алоқада бўлган ва бундай алоқани четлаб ўта олмаган".[4]

Бу фикр-мулоҳазалар биз таҳлил учун танлаб олган "Олмос камар" романини адабий таъсир, адабий анъана муаммолари доирасида кўриб чиқиш учун йўналиш беради.

“Олмос камар” – кўп планли, кўп тармоқли йирик эпик асар. Шундан келиб чиқиб бу романнинг бошқа миллий адабиётларда яратилган бадиий яратмалар билан алоқалари, ўзаро таъсир ва боғланишлари ҳам кўп қирралидир.

“Олмос камар”нинг асл маъноси меъморчиликка оид. Зилзила худидида жойлашган Тошкент шаҳрида қуриладиган кўп қаватли бинолар олмосдай мустаҳкам қаттиқ пўлат камарлар билан мустаҳкамланади. Романнинг рамзий маъноси эса асрдан асрга, авлоддан авлодга ўтиб келаётган миллий-маънавий қадриятлар заҳирасини, ворисийликни ифодо этган.

Ю.Трифоновнинг “Алмашиш” повестида келсак, урбанистик жараённинг шаҳар оиласи ҳаётига таъсири ва унинг натижасида образлар миллий ўзига хослигининг бадиий ёритилиши, миллий қадриятлар, анъаналар тасвири ўзаро туташтиради.

Ю.Трифоновнинг “Алмашиш” қиссаси ҳам “Олмос камар” сингари шаҳар, шаҳарликлар мавзусида ёзилган. Қисса эру-хотин, қайнона-келин, қариндошуруғ, дўст-оғайниларнинг ўзаро муомала-муносабатлари, алоқалари асосига қурилган. Муаллиф бир оила тақдирини тасвирлаш орқали ўзи мансуб даврнинг етакчи психологик, маънавий - ахлоқий масалаларини бадиий акс эттиришга ҳаракат қилади.

Қисса сюжети йирик шаҳарда яшайдиган бир рус оиласининг квартира алмаштириши билан боғлиқ ташвишлари, ҳаракатларини қамраб олган. Асар сарлавҳаси ана шундан келиб чиқади. Аммо қисса номининг чуқурроқ маъно берувчи рамзий маъноси ҳам бор.

Бинобарин, мазкур бадиий муаммо тасвирида бир-бирига ўхшамаган икки хил ечим берилган. Бундай турлича ечим ҳар бир ижодкорнинг бадиий концепцияси, қаҳрамонлар характери ва бадиий асарда ўз ифодасини топган миллий-психологик муҳит тақозосидан келиб чиққан.

“Алмашиш” ва “Олмос камар” асарлариаро муайян яқинликлар ҳақида гапирилганда, адабиётлараро муштаракликнинг асосий замини сифатида алоқавий эмас, ижтимоий, ғоявий омилларни назарда тутиш керак бўлади.

Бу омилларга, Д.Дюришиннинг фикрича, ижтимоий-сиёсий, мафкуравий қарашлар, ахлоқ, фалсафа, санъат кабиларга хос муаммолар мажмуи киради.

Собиқ Иттифоқдаги сиёсий-мафкуравий таълимотнинг универсаллиги, ҳаёт тарзи, тафаккурдаги яқинликлар шу ҳудуддаги миллий адабиётларда яратилган бадиий асарлардаги айрим муаммолар тасвирида ўхшаш жиҳатлар, хусусиятлар, аломатлар пайдо бўлишига олиб келди. Аммо бу собиқ Иттифоқ доирасидаги айрим адабиётлар ўртасидаги адабий-бадиий алоқа-боғланишлар, ўзаро таъсир омили ҳам мавжуд бўлганлигини инкор қилмайди, албатта.

Бу қаламга олинган мавзу, муаммодаги ва шулар ечимига қаратилган ижодий принциплардаги муштараклик серқирра бўлиб, қаҳрамон, жанр, бадиий асар қурилмаси, сюжет каби эстетик категориялар мажмуини ўз ичига олган.

Икки йирик эпик асар ўртасидаги ўхшашлик романларнинг номланишидаёқ сезилади. Бу романларнинг номида асл ва рамзий маънолар мавжуд.

Адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. Т.: –Ўзбекистон, 2017.– Б. 17.
2. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. - М.: Прогресс, 1979. С.5
3. Кадыров П. Алмазный пояс: Ташкентский городской роман. Перевод с узбекского Ю. Суровцева. – М.: Советский писатель, 1984. – 270с.
4. Конрад Н.И. Запад и Восток. - М.: Наука, 1972. - С. 429.\

- филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD))
 255 ШАЙХ САЪДИЙ ВА ЎЗБЕК
 АДАБИЁТИ. (Х.Жураев, А. Акбаров) 258
- БИОГРАФИК ЁНДАШУВ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ МУАММО СИФАТИДА (РУС
 АДАБИЁТШУНОСЛИГИ МИСОЛИДА). (Тўлаганова Санобар
 Панжиевна Филология фанлари доктори Ўзбекистон Республикаси Фанлар
 академияси Ўзбек тили, адабиёти ва
 фольклори институти)
 260
- THE PORTRAYAL OF POST-INDEPENDENCE WOMAN IN R. K.
 NARAYAN'S *THE GUIDE* AND NGUGI WA THIONG'OPETALS OF BLOOD:
 A COMPARATIVE PERSPECTIVE. (Dr.
*Khan Mahlaqa Afzal, Assist. Prof. in English, Dr. Rafiq Zakaria, College for
 Women, Navkhanda,
 Jubilee Park, Aurangabad-431001(Maharashtra State), India*)
 267
- ЭВОЛЮЦИЯ ЖАНРА РОМАНА В ТВОРЧЕСТВЕ А.БЕЛОГО («ПЕТЕРБУРГ»)
 (Доц. Ким
 О. А.ДжГПИ)
 270
- РИТОРИЧЕСКИЙ ИДЕАЛ ЭПОХИ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ
 РИТОРИКИ.
 (Гульчехра Насыровна Давлятова, доцент кафедры русской филологии,
 кандидат педагогических наук Ферганского государственного университета,
 Ширин Тимуровна
 Шанигматова, магистрантка)
 273
- БАДИЙ АДАБИЁТДА МУҒАННИЙ ОБРАЗИ. (Гўзалхон Муҳаммаджонова,
 доцент,
 филология фанлари номзоди, ФДУ)
 276
- SYMBOLIC EXPRESSION IN THE NOVELS “THE PICTURE OF DORIAN GRAY”
 AND “THE
 MAN AT THE MIRROR”. (Toirova Nargiza, PhD, Fergana State University)
 279
- АДАБИЙ БАҲРАМАНДЛИК. (А. Акбаров, Доцент, ФерГУ)
 282
- О ПРИНЦИПАХ ПОРТРЕТНОЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ В РОМАНЕ Д. ДЖОЙСА
 «УЛИСС».
 (Мухитдинова Н., PhD)
 285

<p>“ЭРОУСМИТ” ВА “УЧ ИЛДИЗ” РОМАНЛАРИДА ОЛИМЛАР ТИМСОЛИ. <i>(Азиза</i> <i>Комиловна Ахмедова, катта илмий ходим Ўзбекистон Давлат Жаҳон тиллари</i> <i>Университети)</i></p>	289
<p>ЭКЗОТИЗМЛАРНИНГ МАТНДАГИ ВАЗИФАЛАРИ. <i>(И.Деҳқонов ФарДу француз</i> <i>тили</i> <i>ўқитувчиси)</i></p>	291
<p>П.ҚОДИРОВНИНГ «ОЛМОС КАМАР» ВА Ю.ТРИФОНОВНИНГ «АЛМАШИШ» АСАРЛАРИДА УРБАНИСТИК ЖАРАЁНИНИНГ МУШТАРАКЛИК ХУСУСИЯТЛАРИ. <i>(Ходжиметова Д.Д, Джалматова З.Д. Жиззах давлат педагогика институти)</i></p>	293
<p>ТРАГЕДИЯ Г. ДЖАВИДА «АФЕТ». <i>(Адыгезалова Малика Надир гызы, Базовый</i> <i>докторант,</i> <i>АндГУ имени З.М. Бабура)</i></p>	296
<p>АДАБИЁТШУНОСЛИҚДА БОЛА ЭЪТИҚОДИ МАСАЛАСИ. <i>(Рустам Умурзаков,</i> <i>ФарДУ</i> <i>таянч докторанти)</i></p>	299
<p>LIDIYA VATNING “HAYOT BO‘STONI” QISSASIDA NAVOIY OBRAZI. <i>(Yusupova</i> <i>Madina</i> <i>Egamberdi qizi, FarDU doktaranti)</i></p>	301
<p>УИЛЬЯМ ШЕКСПИР СОНЕТЛАРИНИНГ ТАРИХИЙ ТАҚДИРИ ВА МОҲИЯТИ. <i>(Бўриева</i></p>	